

ЩОДО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ УКРАЇНИ ЗА ДВА МІСЯЦЯ 2021 Р.

І. В. Ус, к. е. н, головний консультант відділу нових викликів центру зовнішньополітичних досліджень Національного інституту стратегічних досліджень

Висновки

1. За підсумками двох місяців 2021 р. товарообіг України збільшився у порівнянні з аналогічним періодом 2020 р. на 4,4 %. При цьому динаміка експорту та імпорту була ідентичною (обидва показники зросли на 4,4 %).

2. Показник збільшення обсягів зовнішньої торгівлі товарами України встановився поки що на рівні нижчому за прогнозоване СОТ більш ніж 7-відсоткове зростання світової торгівлі товарами у 2021 р. Проте враховуючи суттєві обсяги скорочення торгівлі України у квітні та травні 2020 р. можемо прогнозувати перевищення Україною за сприятливих умов прогнозного показника СОТ у першій половині 2021 р.

3. На початку 2021 р. спостерігається зростання світових цін на такі провідні товари експорту України як залізна руда, пшениця та кукурудза. Така тенденція сприяла зростанню вартісних обсягів зовнішньої торгівлі України за підсумками двох місяців 2021 р. попри скорочення їх фізичних обсягів на 13,2 %.

За січень-лютий 2021 р. вартісні обсяги зовнішньої торгівлі товарами України зросли на 4,4 % у порівнянні з аналогічним періодом 2020 р. При цьому динаміка експорту та імпорту була ідентичною (обидва показники зросли на 4,4 %). Таким чином зростання обсягів зовнішньої торгівлі України знаходиться на гіршому рівні, ніж прогнозоване СОТ збільшення обсягів світової торгівлі за підсумками 2021 р. (очікується зростання світової торгівлі товарами на 7,2 % ¹). Проте враховуючи суттєві обсяги скорочення торгівлі України у квітні та травні 2020 р. можемо

¹ Trade shows signs of rebound from COVID-19, recovery still uncertain. URL: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr862_e.htm

прогнозувати перевищення Україною прогнозного показника СOT у першій половині 2021 р.

Ідентична динаміка експорту та імпорту призвела до збереження негативного показника сальдо зовнішньої торгівлі товарами. Якщо негативне сальдо за підсумками двох місяців 2020 р. становило 587 млн дол. США, то за підсумками аналогічного періоду 2021 р. воно зросло до 613 млн дол. США.

Експорт товарів за підсумками двох місяців 2021 р. у порівнянні до аналогічного періоду 2020 р. зріс на 361 млн дол. США і становив 8,5 млрд дол. США. Значною мірою зростання за підсумками двох місяців 2021 р. було сформоване більшими надходженнями від експорту мінеральних продуктів. Так, поставки товарів цієї групи зросли на 509 млн дол. США, що було на 80,8 % більше від показника за аналогічний період попереднього року. В основі цього зростання було збільшення експорту залізної руди до ЄС на 302 млн дол. США, Китаю - на 140 млн дол. США. Також збільшився експорт металів та виробів з них (на 150 млн дол. США або на 9,4 %) і продукції хімічної промисловості (на 67 млн дол. США або на 17,1 %). З іншого боку відбулось скорочення експорту продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції на 367 млн дол. США, або на 9,8 %. Також скоротився експорт паливно-енергетичних товарів на 62 млн дол. США, або на 42 %.

Така динаміка у перші два місяці 2021 р. внесла певні зміни в товарну структуру експорту України. Якщо за підсумками двох місяців 2020 р. частка продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції в товарній структурі становила 46 %, то за підсумками аналогічного періоду 2021 р. вона скоротилась до 39,7 %. Водночас за вказаний період частка мінеральних продуктів зростає з 7,8 % до 13,4 %. Також відбулось незначне зростання частки металів та виробів з них з 19,7 % до 20,6 %. На ці три товарні групи припадає майже три чверті (73,8 %) від загального експорту товарів з України (*слайд 1*).

Зростання вартісних обсягів зовнішньої торгівлі України за підсумками двох місяців 2021 р. відбулось на тлі скорочення їх фізичних обсягів на 13,2 % (*слайд 2*). Зростання надходження від експорту товарів при відносно суттєвому скороченні його фізичних обсягів пов'язане зі зростанням цін на провідні експортні товари України, насамперед на залізну руду та зернові (*слайд 3*).

Імпорт товарів за підсумками двох місяців 2021 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2020 р. збільшився на 386,7 млн дол. США і становив 9,1 млрд дол. США. Значною мірою на зростання імпорту вплинуло збільшення Україною витрат на закупівлю паливно-енергетичних товарів на 218 млн дол. США, а також продукції хімічної промисловості (на 109,1 млн дол. США). Водночас протягом зазначеного періоду зменшився імпорт текстилю, текстильних виробів та взуття на 78,3 млн дол. США. Такі зміни не мали суттєвого впливу на товарну структуру імпорту України, провідну роль в якій відіграють машини, устаткування та транспорт (30 % від загального товарного імпорту), паливно-енергетичні товари (20,4 %) та продукція

хімічної промисловості (19,7 %). На ці три товарні групи припадає понад 70 % від загального імпорту товарів до України (слайд 1).

В географічній структурі зовнішньої торгівлі товарами України за підсумками двох місяців 2021 р. провідне місце займають країни ЄС. У порівнянні з аналогічним періодом 2020 р. частка ЄС зросла з 39,3 % до 40,4 %². В основі цієї зміни лежало зростання вартісних обсягів товарообігу на 7,2 %. ЄС є найбільшим торговельним партнером України як в експорті товарів (40,6 % від загального експорту), так і у їх імпорті (40,1 % від загального імпорту)(слайд 4).

Зростання експорту до країн ЄС відбувалось більшими темпами ніж імпорту. За підсумками двох місяців 2021 р. експорт до них збільшився на 11,8 %, або на 363 млн дол. США до 3,4 млрд дол. США, в той час як імпорт зріс на 112 млн дол. США, або на 3,2 % до 3,6 млрд дол. США.

В основі зростання експорту до ЄС лежало збільшення поставок промислових товарів на 442 млн дол. США (або на 23,2 %), яке компенсувало скорочення експорту паливно-мастильних матеріалів на 65 млн дол. США та харчових продуктів і напоїв на 49 млн дол. США.

Збільшення імпорту з ЄС було зумовлене зростанням поставок до України промислових товарів (на 62 млн дол. США, або 5,8 %), паливно-мастильних матеріалів (на 60 млн дол. США, або на 13,4 %) та продовольчих товарів і напоїв (на 47 млн дол. США, або на 14,2 %), що покрило зменшення імпорту транспортного обладнання та допоміжного приладдя до нього на 47 млн дол. США, або на 10,5 %).

За підсумком двох місяців 2021 р. частка країн ЄАЕС в товарообігу України порівняно з аналогічним періодом 2020 р. скоротилася з 12,4 % до 11,2 %. На відміну від торгівлі з країнами ЄС, торгівля з країнами ЄАЕС скоротилась на 5,9 %, або на 124 млн дол. США. Значною мірою це відбулось через скорочення товарообігу з Російською Федерацією на 11,1 % або на 139 млн дол. США. В основі цього скорочення, насамперед, лежить зменшення на 81 млн дол. США (або на 15,2 %) імпорту з цієї країни паливно-мастильних матеріалів. Попри це скорочення, на товари зазначеної групи припадає 62 % імпорту з Російської Федерації. Загалом імпорт з країн ЄАЕС скоротився на 1,5 %.

Темпи скорочення експорту до країн ЄАЕС за підсумками двох місяців 2021 р. були більшими, ніж імпорту з них і склали 14 %, або 104 млн дол. США. В основі цього скорочення було падіння більш ніж удвічі обсягів поставок транспортного обладнання та приладдя до нього (на 50,9 %, або на 42,9 млн дол. США), а також зменшення на понад третину обсягів експорту продовольчих товарів та напоїв (на 35,5 %, або на 40,9 млн дол. США).

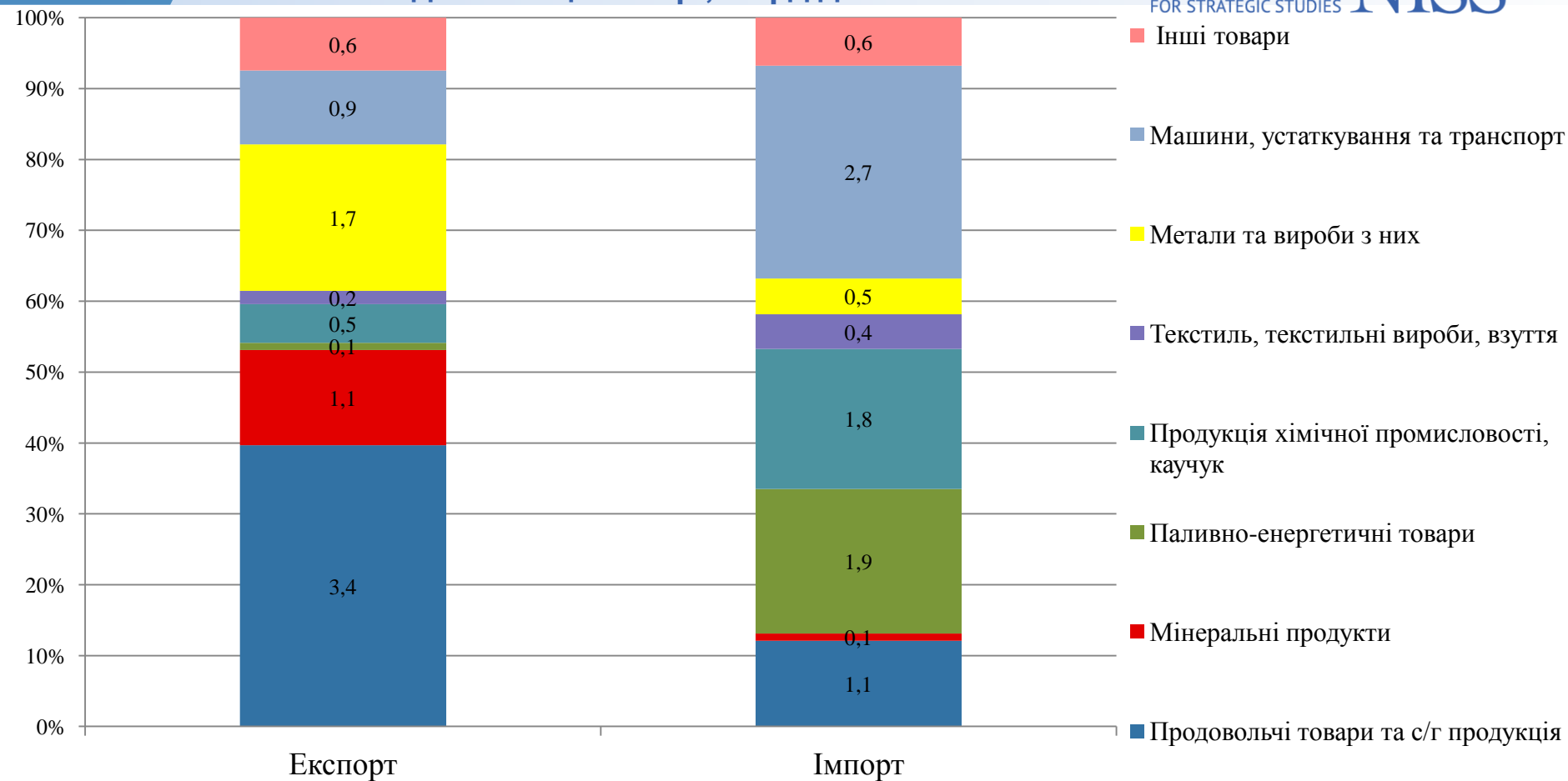
Обсяги торгівлі з іншими, крім ЄС та ЄАЕС, країнами за підсумками двох місяців 2021 р. зросли на 4,9 %, або на 396 млн дол. США. Зростання відбулось як експорту товарів (на 102 млн дол. США, або на 2,4 %), так і їх імпорту (на 294 млн

² З 1 січня 2021 р. Велика Британія у статистиці зовнішньої торгівлі виключена з переліку країн ЄС.

дол. США, або на 7,7 %). Насамперед відбулось зростання експорту до Китаю (на 0,3 млрд дол. США, або на 43,7 %), що сприяло збільшенню частки цієї країни в географічній структурі зовнішньої торгівлі товарами України до 14,2 % (12,9 % в експорті та 15,4 % в імпорті). Також відбулось зростання експорту до Туреччини на 85 млн дол. США, або на 18,1 %.

Враховуючи, що за підсумками двох місяців 2021 р. сальдо зовнішньої торгівлі з країнами ЄС та ЄАЕС було негативне (200 млн дол. США та 686 млн дол. США відповідно), позитивне сальдо у розмірі 273 млн дол. США з іншими країнами є позитивним фактором, який сприяє частковій компенсації негативного сальдо у торгівлі товарами як з ЄС, так і ЄАЕС.

Товарна структура зовнішньої торгівлі України за два місяці 2021 р., млрд дол. США

Динаміка вартісних і фізичних обсягів зовнішньої торгівлі товарами України за два місяці 2021 р.

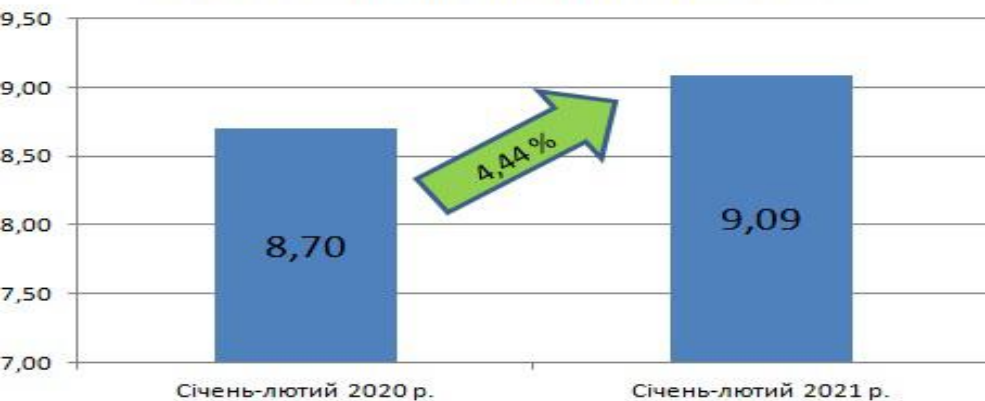
Вартісні обсяги експорту, млрд дол. США

Фізичні обсяги експорту, млн тонн

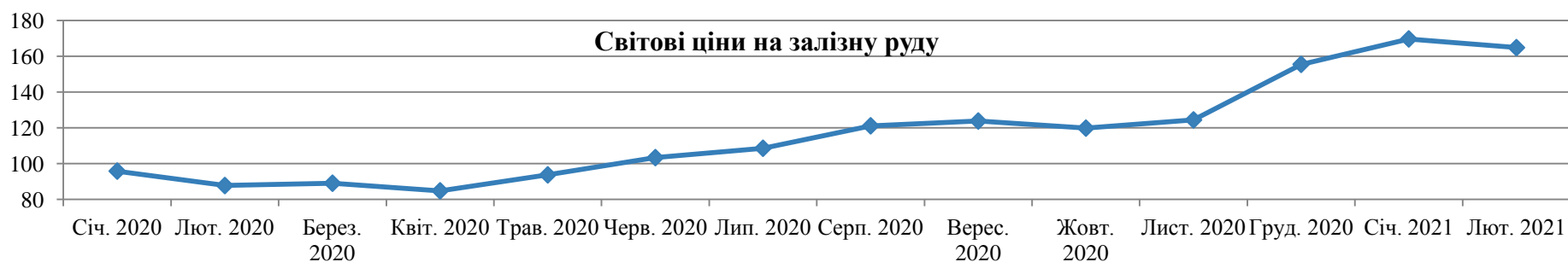
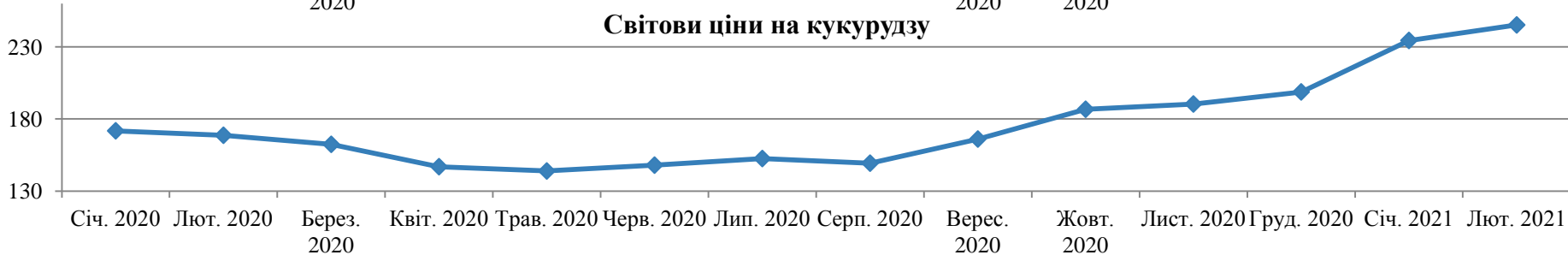
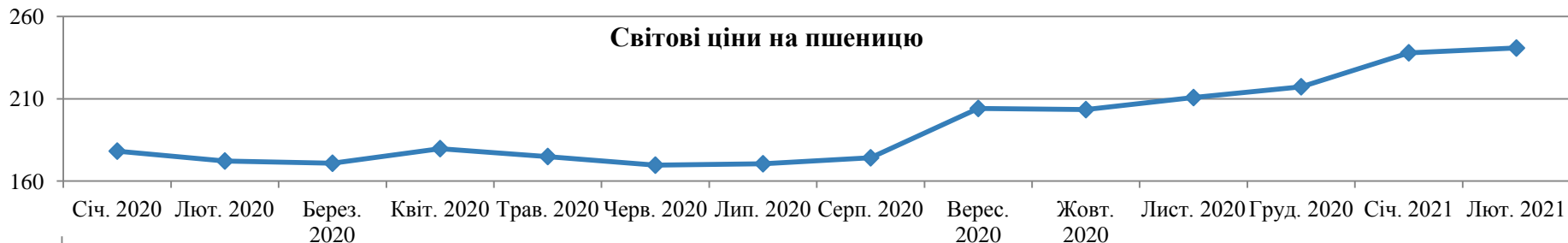

Вартісні обсяги імпорту, млрд дол. США

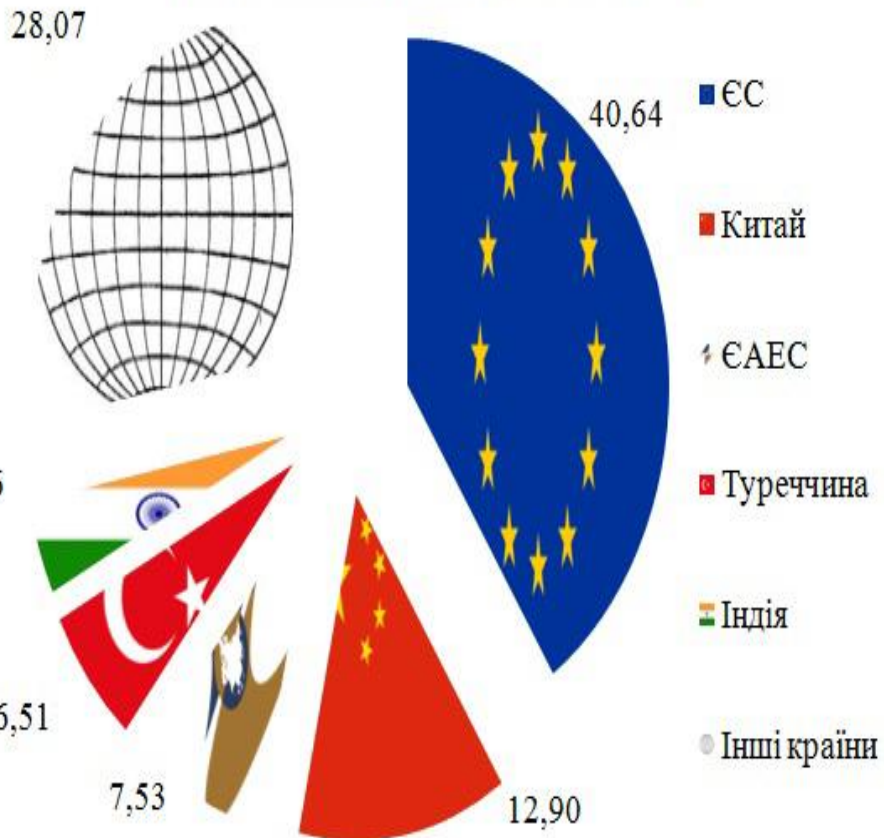
Фізичні обсяги імпорту, млн тонн

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами України за два місяці 2021 р., %

Географічна структура експорту

Географічна структура імпорту

